

μέρες του Ψυχάρη και του Πάλλη, αλλά να πολεμήση αυτούς και την γλώσσαν τους».

«Αδικο ή «Ακρόπολη» δεν έχει, μα θαρρούμε πως τότε το μεταφρασμένο Βαγγέλιο δημοσιεύτηκε στην «Ακρόπολη» κι όχι στο «Νουμά»—που πάει να πει πως τότε ή «Ακρόπολη» δεν έβριζε τον Ψυχάρη και τον Πάλλη και τη γλώσσα τους, αλλά το Γεννάδιο. Μήπως λέμε ψέματα; «Μωρέ τύπος!» που λέει και λόγου της.

*

ΚΑΠΙΟΣ φίλος τῆ Δευτέρα βραδὶ μᾶς ἔστειλε στὸ γραφεῖο μᾶς τὸ ἀκόλουθον σημείωμα:

Ἐπίσημα ἀποτελέσματα τῆς ἐκλογῆς

Γεννάδιος—Ὅχι βουλευτής.

«Ἐδπεθνή»—Παράγγειλε στὴν Εὐρώπη καινούριο πιεστήριο.

«Πατρίς»—Ἐπλήρωσε μερικὰ τῆς χρέης κτλ.

Τὸ πρῶτο εἶναι βέβαιο. Τάλλα δύο λέγονται, μὰ μπορεῖ νάιναι καὶ ψέματα δὲν ξέρουμε.

Ο ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΟΥ

Τὸ παρασμένο Σαββάτο εἶμουνα στὸ μάθημα τοῦ κ. Χατζηδάκη. Στὴν ἀρχὴ ἀρχὴ εἶπα: Δόξα νᾶχει ὁ Θεός. Ὁ Χατζηδάκης ἔλεγε ἐκεῖνο πού θᾶλεγε στὴ θέση τον κάθε σοβαρὸς καὶ τίμιος ἐπιστήμονας.

Ἐλεγε πὼς δὲν πρέπει νὰ νομιζοῦμε βλαβερό τὸν ἀγώνα γιὰ τὸ γλωσσικὸ ζήτημα. Ἐνας παλαιὸς ἔλεγε «ὁ πόλεμος πάντων πατῆρ» καὶ ἀπὸ τὸν πόλεμο πάντα καλὸ μπορεῖ νᾶβγαι. Εἶπε ἀκόμα, πὼς δὲν πρέπει νὰ πάρουμε γιὰ προδότες ἐκείνους πού ἔχουνε ἀντιθετὴ ἰδέα, ἔχοντας πάντα ὑπ' ὄψη, πὼς καὶ κείνοι φροντίζουν γιὰ τὸ καλὸ, ὅπως κ' ἐμεῖς. Κ' ἔτσι νὰ μὴ πολεμοῦμε μὲ βρισίδια, παρὰ μὲ λογικὰ καὶ σωστὰ ἐπιχειρήματα. Ὡς εἶδω καλὰ.

Κατόπι ὅμως στὸ ἴδιο μάθημα, —ξεχνώντας τὸ τί εἶχε πεῖ, μᾶς ὠνόμασε χυδαιομανεῖς, βρίζοντας μὲ μιὰ λέξη καὶ μᾶς καὶ τὴ γλώσσα. Εἶπε πὼς ὁ Νουμάς πάγει χάρισμα σ' ὅλους τους καθηγητάδες τῆς Ἐβρώπης, ἴσως ἐπειδὴ νόμισε πὼς ὁ «Νουμάς» εἶναι τὰ δικὰ του τὰ «Πάτρια» πού πᾶνε χάρισμα σὲ 20 χιλιάδες ἀθρώπους, κι ὁ Λαμβέρτης παίρνει ξεχωριστὰ 300 δραχμὲς τὸ μῆνα. Ὁ «Νουμάς» δὲν πάει χάρισμα σὲ κανένα, οὔτε στοὺς συνεργάτες του ἀκόμα. Ὁ «Νουμάς» πάει χάρισμα μόνον σὲ 4 ἐπίσημους καθηγητάδες, κι ἀπὸ τὸ γιὰ τιμὴ, στὸν Krumbacher δηλαδὴ, στὸν Hesseling, στὸν

Thumb καὶ στὸν Dieterich. Ὁ «Νουμάς» δὲν ἔχει ἐξοδα ὑπερσείας, μήτε μιὰ δεκάρα, καὶ τὸ φύλλο ἀκόμα τὸ διπλώνει ὁ ἴδιος ὁ Ταγκόπουλος μὲ τὸν ὑποφαινόμενο καὶ μερικοὺς ἄλλους φίλους, δικηγόρους, φαρμακοποιούς καὶ φιλολόγους. Παρακαλοῦμε τὸ Χατζηδάκη νὰ μᾶς δείξει τὸν πέμτο καθηγητὴ πού παίρνει τὸ «Νουμά» στὴν Ἐβρώπη χάρισμα.

Τὴ γλώσσα τῶν αἰθουσῶνε δὲν ἀνάφερε. Μᾶς εἶπε ὅμως νὰ γράφουμε ὅπως θὰ μιλοῦσαμε σὲ γυναῖκες, χωρὶς νὰ μᾶς κοροιδέψουνε γιὰ ἐλληνικοῦρες καὶ νὰ μᾶς γελάσουνε γιὰ χυδαῖες λέξεις. Ἡ γλώσσα τῶν αἰθουσῶνε, ὅπως ξέρετε, εἶναι δύο λογιῶν. Ἡ μιὰ εἶναι ἐλότεια γαλλικὴ, κ' ἡ ἄλλη πού συσταίνεται εἶναι ἐκεῖνη πού ἀναφέρει τίς «Γλωσσολογικὲς μελέτες» του Σελ. 351—2. Νὰ τί λέει ἐκεῖ: «Τοῦναντίον ὁ κ. συγγραφεὺς τοῦ ἐν σελ. 77—8 Κοροῦ τοῦ κ. Ἀσημάκη δὲν ἐπιτηθεύει νὰ ἠμιλήσῃ καθαράν καὶ ἠμαλὴν τὴν δημοτικὴν, ἀλλ' ἀναμιγνύει, καθὰ καὶ ἡ λαλοῦσα κοινωνία, καὶ ἀρχαῖα καὶ νέα κκι ξένας εἰς λέξεις, καὶ ὅμως... δὲν παρέρχει εἰς ἡμᾶς τὴν ἐντύπωσιν τοῦ ξένου καὶ ἀήθους, διότι ἀληθῶς οὕτω περίπου λαλοῦμεν». Θέλετε κ' ἓνα παραδειγμα; Ὅριστε: Ἀφίης τις ἡμέρες δὲ διάβασα ἐφημερίδα. Je ne sais pas εἰ μοῦ συμβαίνει. Καμαρώστε τὸ Χατζηδάκη καὶ τὴ γλώσσα του.

Εἶπε κ' ἓνα ἄλλο ἀκόμα. Πὼς λέμε παραγγελιά, δὲν μποροῦμε ὅμως νὰ ποῦμε καὶ ἀγγελιά καὶ εἰσαγγελιά, ὅπως θέλουν ἀπτοί (οἱ χυδαιομανεῖς), παρὰ ἀγγελία καὶ εἰσαγγελία. Μὲ ὁ Δάσκαλός μας ὁ Ψυχάρης κ' ὅλοι ἐμεῖς ἔχουμε τόσα σὲ ἴα, πού εἶναι καὶ ντροπὴ νὰ τοῦ ἀπαντήσουμε σ' ἀπτό πού λέει, καὶ νὰ γυρέθουμε μὲ φανάρι νὰ δείξουμε τὸν ἥλιο. Ἦθελα νὰ μάθω ἓνα πρᾶμα μονάχα, ἂν οἱ ὀδηγίες πού ἔδωκε στὴν Πανεπιστημιακὴ νεολαία γιὰ τὸν ἀγώνα τὸ γλωσσικὸ συμφωνοῦνε μὲ τὸ βρισίδι πού μᾶς ἔδωκε στὸ ἴδιο μάθημά του καὶ μᾶς εἶπε χυδαιομανεῖς καὶ μ' ἀπτός τις συκοφαντίες κι ἄλλες ἀκόμα, πού βαριέμαι καὶ νὰ τις γράψω.

ΧΑΡΑΛ. ΑΝΤΡΕΑΔΗΣ

ΒΑΡΒΑΡΟΠΑΖΑΡΟ

Ἐν τούτοις ὅμως ἡ Διευθύνσις τῶν Γυναικείων φυλακῶν, ἐπειδὴ ἡ τέως θαλαμηπόλος, ἔχει τὸ εὐτύχημα νὰ ἦτο παλκιανὴ, διὰ τοῦτο τῆς δίδεται διπλὴ μερίς φαγητοῦ, τρώγουσα δύο μπριζολάκια μετὰ κνυῶν εἰς κάθε γεῦμα τῆς καὶ τῶν σχετικῶν παραρτημάτων. («Ἀκρόπολη» 21 τοῦ Γενάρη σελ. 1, στῆλ. 6).

ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΜΟΛΙΒΟΥ

Μιὰ φορὰ εἶτανε δύο γειτόνισσες. Ἡ μιὰ εἶταν ἀρχόντισσα, κ' ἡ ἄλλη φτωχὴ. Φώναζε ἡ ἀρχόντισσα τὴ φτωχὴ καὶ τῆς ἐζύμωνε: ὕστερα τῆς ἔδινε γιὰ πληρωμὴ μιὰ φούχτα ἀλεύρι, καὶ πήγαινε αὐτὴ σὸ σπίτι τῆς κ' ἔκανε χυλὸ καὶ πότιζε τὰ παιδιὰ τῆς. Μ' ἐκεῖνο τὸ χυλὸ πάχυναν τὰ παιδιὰ τῆς φτωχῆς καὶ σὰν τᾶβλεπε ἡ ἀρχόντισσα ζούλευε. Μιὰ μέρα ἀποκόπησε καὶ ρώτησε τὴ φτωχὴ: Δὲ μοῦ λές, γειτόνισσα, τί κάνουν τὰ παιδιὰ σου καὶ παχαίνουνε, νὰ τὸ κάμω κ' ἐγώ; (τὰ δικὰ τῆς εἶτανε ζαρωμένα καὶ κίτρινα). Νά, λέει αὐτὴ. Τὸ ἀλεύρι πού μοῦ δίνεις τὸ κάνω χυλὸ καὶ τὰ ποτιζω. Ἄλλο τίποτα.

Σὰν τᾶκουσε ἡ ἀρχόντισσα, φαγώθηκε ἀπὸ τὸ κακὸ τῆς. Ἐγὼ, λέει, εἶμαι αἰτία χωρὶς νὰ τὸ ξέρω, καὶ παχαίνουν αὐτηνῆς τὰ παιδιὰ; Ἄς παρατήσω ἀπ' αὐτὸ τὸ ψυχικόν. Κι ἀπὸ τότες παρήτησε, καὶ δὲν τῆς ἔδινε τᾶλεύρι, μήτε τὴ φώναζε πιά νὰ ζυμώσῃ. Ἡ φτωχὴ ἡ καημένη σὰν εἶδε πὼς τῆς ἔκοψε τὸ κερμέτι τῶν παιδιῶν τῆς, γύριζε ἀπὸ δῶ κι ἀπὸ κεῖ καὶ μάζευε ὅ,τι ἔβρισκε καὶ τᾶγίζε τὰ παιδιὰ τῆς.

Μιὰ μέρα δὲν εἶχαν πιά δαγκαματιὰ ψωμί, μήτε ἄλλο τίποτα. Πῆρε τὰ μάτια τῆς αὐτὴ καὶ διαβάινε. Πῆγε, πῆγε, βρῆκε μιὰ σπηλιὰ, πολὺ ἀλάργα ἀπὸ τὸ χωριὸ τῆς, κ' ἐκεῖ μέσα καθόντανε δώδεκα παλκάρια. Εἶταν οἱ δώδεκα οἱ μῆνες. Καλημέρα σας, παιδιὰ, λέει αὐτὴ. Καλῶς τῆ γιοῦλα. Πού εἴσουν ἐδῶ, τέτοιον καιρὸ μὲς στὸ κρύο; Ἄχ παλκάρη μ', λέει πάλι αὐτὴ. Γιὰ τὰ παιδιὰ του κανεῖς μήτε κρύο βλέπει, μήτε βροχὴ. Ὅλα τᾶψηφῶ. Ἐλα θεῖα, νὰ σὲ ρωτήσω ἓνα λόγο, μὰ νὰ μοῦ πῆς τὴν ἀλήθεια, λέει ὁ πρῶτος. Ποιὸς μῆνας σ' ἀρέσει πιὸ πολὺ; Ἀμὲ πειὸνα νὰ πῶ πρῶτα, καὶ πουν ὕστερα, λέει αὐτὴ, πού καθένα; ἔχει καὶ τὰ καλὰ του; Κι ἀρχάδιασε πιά τις χάρες ὀλονῶνε, μιὰ μιὰ, καὶ τοὺς κατακαυκῆθηκε, χωρὶς ὅμως νὰ ξέρει, πὼς αὐτοὶ εἶταν οἱ μῆνες.

Σὰν τᾶκουσαν τὰ παλκάρια, τὰ ἐκαμαρώσαν τῆς γριάς τὰ λόγια. Παίζουν τὴ σακούλα τῆς πού εἶχε μαζί τῆς γιὰ νὰ μαζέψῃ χορτάρια καὶ ζῦλα, νὰ πᾶν νὰ ταγίσῃ καὶ νὰ ζεστάνῃ τὰ παιδιὰ τῆς, καὶ τὴ γεμίζουνε φλουριά. Ὑστερα τις δίνουν καὶ τῆς παραγγέλνουνε νὰ πᾶν σὸ σπίτι τῆς, νὰ σφαλίσῃ καλὰ τὴν πῖρτα τῆς, κ' ὕστερα νᾶνοίξῃ τὴ σα-

νὰ τοὺς τρομάξῃ καὶ τὰ καταπιάνουνται ὄλα. Ὁ Πέτρος μήτε τᾶπαρνε μὲ τὸ νοῦ του πὼς μποροῦσε νᾶβρώσῃ. Τόσο φιλότιμο εἶχε πού ἀπτό δὲν τὸ παραδεχότανε, κ' ἓνα κρυολόγημα, ἡ ἐλάχιστη ἀδιαθεσία τοῦ ἐρχόντανε σὰν προσβολὴ, σὰ νὰ γυρέθε κανένας νὰ τὸν πειράξῃ, νὰ τὸν ἀτιμάσῃ τὸν λόγου του, τὸ γίγαντα, νὰ τὸν ἀποδείξῃ γιὰ μικρότερο, γιὰ παρακατιανόν, γι' ἀποσκουπίδιο. Δὲν εἶχε ἄδικο μὲ τὸ παραπάνω τὸ παιδί: μικροεμα, ὅπως κι ἂν εἶναι, τῆς ψυχῆς μας ἡ ἀβρώστια, παρακάτιασμα τῆς ἀξίας μας, ἀποσκουπίδιασμα τῆς ἀθρώπινης ἐνεργείας, καὶ πιθανὸ νάρθη καιρὸς ὅπου ὁ ἄθρωπος, μὲ τὸν πολιτισμό, μὲ τὴν ἐπιστήμη, μὲ τὴ θέληση, θὰ θελήσῃ, θὰ ξετινάξῃ ἀπὸ τὸ λαϊμό του τὴν ἀρχιγέννητη σκλαβιά. Ὡς πού νάρθη ὅμως ὁ χρυσὸς ὁ καιρὸς τῆς ὑγείας, χάθηκε κι ὁ Πέτρος.

Ἴσια ἴσια τὸ καλοκαίρι ὅπου ἀρχίζε ἡ Κατινούλα στὴν ἐξοχὴ νὰ νοιώθῃ τοὺς πρῶτους πόνους, τοῦ νεφριοῦ τῆς καὶ τῆς φούσκας, ὁ ἀδερφός τῆς, πού σὸ Παρίσι φύλαγε τὸ σπίτι μόνος του, ἔκαμε ἀπὸ προαίρεση καλὴ κἀτι πού τοῦ κόστισε φοβερά. Μιὰ μέρα ξέσπασε δεινὴ ἀνεμοζάλη, βροχίς, χαλαζία κι ἀστροπελέκια. Μάνιζε τόσο ἄγρια ἡ μπόρα πού βᾶγισε καὶ τσακίστηκε σὲ δύο κομμάτια ἓνα μεγαλό-

δέντρο τοῦ μπαξέ. Ὁ Πέτρος εἶτανε δούλος ἀφρωσιμένος κι ἀγαποῦσε τᾶρεντικά του. Φεβότανε κιάλας τὸν κ. Ὀλιπέση, ὅπως τὰ ζῶα φοβοῦνται, χωρὶς νὰ ξέρουνε γιὰτί, ἀπὸ σέβας πρὸς τὸν ἀνώτερο. Τὸ νόμισε καὶ γιὰ χρέος του νὰ διορθώσῃ κάπως τὴ ζημία πού ἔγινε στὸν μπαξέ, ἀπὸ ἐκεῖνο τὸν μπιστερτήκανε. Τὸ δέντρο τᾶφανημένο βρισκότανε ὀμπρὸς σὸ παράθυρο τοῦ ἐργαστηριοῦ. Δὲν μποροῦσε νὰ τᾶφήσῃ ἔτσι. Πῆρε νὰ τὸ πριονίσῃ, νὰ τὸ σιᾶξῃ, νὰ τὸ ξανακἀμῃ δέντρο, κλαδέθοντας τὰ παθιασμένα τὰ κλαδιά, συγυρίζοντας τᾶλλα. Ὡς εἶδῶ, πολὺ φρόνιμα. Ἐνῶ πριονίζε ὅμως, ἐνῶ κουβαλοῦσε καὶ δούλεθε δούλεθε, μὲ τὰ στήθια ξεγυμνωμένα, μ' ἓνα πουκάμισο μονάχα, ἡ βροχὴ πού εἶχε πᾶψει, ζανάπιασε ἀκόμα πιὸ δεινὴ. Ἐπεφτε κ' ἐπεφτε ἀπάνω στὸν ἴδρω του. Ἀπτός, ἐννοεῖται, τίποτα. Δὲν τὸ κουνούσε. Νὰ τελειώσῃ, κ' ἐπειτα βλέπομε. Τί θὰ πῆ μιὰ βροχὴ γιὰ ἓναν Πέτρο;

Τὸ κατάλαβε γλήγορα—ἡ πιὸ σωστὰ δὲ θέλησε νὰ τὸ καταλάβῃ. Γιὰ δεκαπέντε μέρες, φαγὶ δὲν μπόρεσε νὰ δῆ στὰ μάτια του. Ὁρεξὴ κκακιά. Λίγο ψωμί καὶ τυράκι. Ἐτσι, γιὰ νὰ βασταχτῇ. Φωτιὰ τὸ κεφάλι του. Ἡ κρύο κρύο, καὶ ψύχρα πού τὸν πέρειχνε. Περπατοῦσε μὲ κόπο στὴν ἀβλή. Σὰ μου-

διασμένος. Ζιλιζότανε ὄζω, μὲ τὸν ἀέρα. Βαρέθηκε, κλειδώθηκε στὴν κἀμερή του. Δὲν ἔβγαίνε. Ὑστερὶς ἀπὸ δεκαπέντε μέρες, φώναζε μιὰ γειτόνισσα, τὴ Ρόζα, νὰ κουβεντιάσουνε. Ὁ Πέτρος ἀγαποῦσε τὴ γυναίκα του μὲ ἀγάπη βουδῆ, σκλάβικη, ξεφρενιασμένη. Ἐλεπε τότες ὅμως ἡ Λουίζα σὸ Χαμανοκόρφι κ' ἡ στερησὴ τῆς τοῦ ἔφερνε πολὺ περισσότερη πληξὴ ἀπὸ τὴν ἀβρώστια τὴν ἴδια, πού πολεμοῦσε κιάλας νὰ τὴν κρύψῃ ὡς καὶ στὸν ἑαπτό του. Λοιπὸν ἄμα τοῦ φάνηκε πὼς ἔγινε πιά καλὰ, θέλησε νὰ πιάσῃ τις ἠμιλίες μὲ τὴ Ρόζα, ἴσως καὶ τοῦ ζητήσῃ νέα τῆς γυναίκας, γιὰ νὰ μὴν ἔχῃ τάχα τὴν ντροπὴ νᾶρχίσῃ ἀπτός, παρὰ νὰ τὰ πουνε, ὅταν ἀρχίσῃ τοῦ λόγου τῆς. Μὲ ἡ γειτόνισσα τοῦ ζήτησε πρῶτα πρῶτα νέα δικὰ του, γιὰτί μόλις τὸν ἀντίκρυσε καὶ σάστισε μὲ τὴν ὄψη του. Χλωμός, κκτασπρος, λιγεμένος, μ' ἓνα ἡσυχο παιδιάτικο χαμόγελο ἀσυνθησιτό του καὶ πού δὲ σοῦ θύμιζε διόλου τὸ ὕφος του ἐκεῖνο τὸ παλκάρικο καὶ κάπως ἄγριο. Κουβαριασμένος σὸ κατώφλι ὄζω τῆς κἀμερῆς του πιὸ πολὺ παρὰ καθισμένος, μέσα στὴν ἀβλή τῆ μεγάλη, ἐμοιαζε σωστὸ ὀημάδι. Τὸν πλάγιασε ἡ Ρόζα μάνι μάνι σὸ κρεβάτι του, τὸν κουκούλωσε, τοῦ ἔδωσε βᾶμι, τοῦ ἔδωσε καὶ ζεστά, νὰ